

УДК 378.013.42

DOI: 10.24144/2524-0609.2019.44.106-110

Максимовська Наталія Олександрівна

доктор педагогічних наук, доцент

кафедра соціальної педагогіки

Харківська державна академія культури

м.Харків, Україна

maksimovskayas8@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-3028-5727>

Вегеріна Анастасія Вадимівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач

кафедра соціальної педагогіки

Харківська державна академія культури

м.Харків, Україна

tadaewaav@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3756-4558>

ТРАНСФОРМАЦІЯ СФЕРИ ДОЗВІЛЛЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. Встановлення культури інформаційної доби вплинуло на реструктурування системи соціальних зв'язків, що в загальнокультурному контексті впливає на моделі соціального становлення соціальних суб'єктів, зокрема у сфері дозвілля. Тому постає необхідність у дослідженні, мета якого полягає у визначенні соціально-педагогічного аспекту трансформації сфери дозвілля під впливом становлення культури інформаційного суспільства. Для реалізації вказаної мети доцільно використовувати методи: теоретичні – аналіз, узагальнення та систематизація. Аналіз сучасних досліджень дає можливість визначити «дозвілля» як історичне та соціально-культурне явище, яке ґрунтується на задоволенні дозвіллевих потреб у відповідній діяльності соціальних суб'єктів у вільний час у спеціально створеному просторово-інституціональному середовищі. Нині сфера дозвілля трансформується під впливом становлення культури інформаційної цивілізації та набуває характерних ознак: віртуалізація, інформатизація, переважне задоволення комунікативних потреб. На основі вивчення особливостей сфери дозвілля та особливостей становлення культури інформаційного суспільства визначено тенденції, які безпосередньо впливають на реалізацію дозвіллевої діяльності соціальних суб'єктів в умовах інформаційної цивілізації.

Ключові слова: дозвілля; сфера дозвілля; інформаційне суспільство; умови інформаційного суспільства; трансформація сфери дозвілля.

Вступ. Стрімкий прогрес інформаційного суспільства спричинив інтенсифікацію процесів глобальної інтеграції в усіх сферах життєдіяльності соціальних суб'єктів, зокрема економічній, політичній, культурній тощо. Зміни культури, які відбуваються під впливом становлення інформаційної цивілізації, зумовлюють трансформацію, в тому числі, і соціально-культурного середовища, складовою якого є сфера дозвілля. Зміни викликані провідним фактором, котрий слугує основою розбудови нового суспільства (інформація), його провідною характеристикою (глобалізація соціально-культурних процесів) та тими елементами, що забезпечують існування, переробку, передавання інформації на всіх рівнях соціального простору (засоби масової комунікації, віртуальний простір). Наразі відбувається перебудова системи соціальних зв'язків, що в загальнокультурному контексті впливає на моделі соціального становлення суб'єктів соціуму, зокрема у сфері дозвілля інформаційної доби.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню сутності дозвілля присвячені праці Р.Азарової, М.Аріарського, В.Кірсанова, Т.Кисельової, Ю.Красильникова та ін.; плив культури інформаційного суспільства на реалізацію дозвіллевої діяльності досліджують О.Бойко, І.Петрова, А.Рижанова та ін.

Метою нашого дослідження є виділення соціально-педагогічного аспекту трансформації сфери дозвілля під впливом становлення культури інформаційного суспільства.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання у дослідженні:** по-перше постає необхідність виділення основних ознак сфери

дозвілля в умовах інформаційного суспільства; по-друге нагальності набуває виділення тенденцій, що впливають на здійснення дозвіллевої діяльності соціальних суб'єктів в інформаційному суспільстві.

Реалізація поставлених завдань та мети дослідження можлива при використанні наступних **методів:** теоретичні – аналіз наукових фактів, узагальнення та систематизація тенденцій розвитку дозвіллевого простору, які дозволили виявити соціально-педагогічний аспект трансформації сфери дозвілля в умовах становлення інформаційного суспільства на території України.

Виклад основного матеріалу. Наукові дослідження сфери дозвілля активізувалися на межі ХХ – ХХІ ст. разом із динамікою соціально-культурних умов постіндустріального етапу розвитку людства. Єдиного універсального розуміння поняття «дозвілля», яке задовольняє всі дослідницькі позиції, досі не існує, однак, визначені загальні тенденції традиційного розуміння: дозвілля асоціюється з вільним часом, орієнтується переважно на індивідуалізовану діяльність за власним розсудом, певним чином протиставляється праці, акцент здебільшого робиться на часовому та діяльнісному (або без діяльнісному) аспектах, вільному обранні занять, самоцінності діяльності у вільний час.

Якщо зважати тільки на критерій вільного часу для характеристики дозвілля, складається враження про його другорядність стосовно робочого часу. Очевидно, що багато соціальних суб'єктів не мають жорстко розмежовувати робочий і позаробочий час (наприклад, фрілансери, творчі працівники, безробітні, пенсіонери тощо), отже дозвілля відбуватиметься в межах часу загалом. Сутність вільного часу полягає в

можливості непримусового обрання людиною активності. У сфері вільного часу вона самостійно виявляє свої вподобання щодо вибору діяльності, яка зумовлена рівнем духовного розвитку, ціннісними потребами. Ця темпоральна ознака дозвілля переважно є ймовірнісною й характеризує можливість здійснення діяльності, але не власне діяльність. Отже, повністю ототожнювати дозвілля та вільний час недоцільно, оскільки дозвілля є змістовною складовою вільного часу, звільненого від необхідних занять.

Серед сучасних визначень поняття «дозвілля» (Р. Азарова, М. Аріарський, І. Петрова та ін.) prevalують ті, що акцентують на суб'єктивному усвідомленні дозвілля або детально конкретизують його види. Зважаючи на трактування основних позицій поняття «дозвілля» науковцями Р. Азарової (Азарова, 2005), І. Петрова (Петрова, 2012) та інших вважаємо, що у визначенні цього поняття мають відбиватися такі аспекти: можливість задоволення дозвіллевих потреб соціальних суб'єктів у вільний час, обрання для цього відповідного типу діяльності, здійснення якої відбувається у створеному середовищі. Отже, трактуємо дозвілля як історичне та соціально-культурне явище, яке ґрунтується на задоволенні дозвіллевих потреб у відповідній діяльності соціальних суб'єктів у вільний час у спеціально створеному просторово-інституціональному середовищі.

Про розмаїття поглядів на діяльнісну характеристику дозвілля свідчать наукові праці (М. Аріарський, О. Бойко, В. Кірсанов, Т. Кисельова, Ю. Красильников та ін.), що характеризують спрямованість і динаміку процесу організації та здійснення відповідних дій на ціннісному підґрунті. Наприклад, О. Бойко зауважує: «Дозвіллева діяльність – спосіб існування і розвитку соціальної дійсності, прояв соціальної активності, цілеспрямоване віддзеркалення і перетворення навколишнього світу» (Бойко, 2011). Це підтверджує тезу про те, що потреби особистості та можливості середовища дозвілля мають бути взаємно спрямовані та взаємодіяти.

Визначальною характеристикою є вільний вибір діяльності, який уможливив аналіз мети дозвіллевої діяльності як «свободу для...», але не «свободу від...», наприклад, правил соціального життя або моральних орієнтирів. Дозвіллева діяльність у вільний час регламентується, з одного боку, потребами, цінностями і мотивацією особистості, які формуються в процесі її розвитку, зокрема соціального, з іншого – можливостями середовища, яке забезпечує задоволення цих потреб. Відтак, дозвіллева діяльність – ціннісно-зумовлене вільне обрання та здійснення активних дій соціальними суб'єктами з метою задоволення духовних і соціальних потреб у дозвіллевому просторово-інституціональному середовищі. Поняття «дозвіллева діяльність» є універсальною категорією, яка відбиває сформованість дозвіллевих потреб конкретних соціальних суб'єктів і може характеризуватися за якісними рівнями. Найвищою ознакою рівня сформованості дозвіллевих потреб, спрямованості дозвіллевої діяльності та ступеня готовності для цього середовища дозвілля є культура дозвілля, яка є якісною характеристикою здійснення дозвіллевої діяльності на основі дозвіллевих потреб, а також показником рівня її організації в соціумі.

Розуміння поняття «сфера дозвілля» та його сутності ґрунтується на просторовому підході до аналізу цього простору, згідно з яким середовище дозвілля зумовлене цінностями індивіда і культури, є полем перетину індивідуальних проєктів, соціокультурних можливостей і ресурсів.

Означимо змістовий аспект поняття «сфера до-

звілля» через виокремлення провідних ознак, які становитимуть основу трактування.

По-перше, до особливостей сфери дозвілля належить її здатність задовольняти потреби в дозвіллевій діяльності соціальних суб'єктів, тобто можливість передбачати різні потреби й активізуватися для їх реалізації. Ця ознака називається універсальністю, оскільки загалом має задовольнити потреби інтелектуально-пізнавальні, фізичного розвитку, рекреації, духовні, соціальні, мистецькі, творчі, розважальні, комунікативні, інформаційні тощо. Насамперед до них належать заклади культури, серед яких (згідно із Законом України «Про культуру» (2010): театри, філармонії, культурні центри, кіно-, відеопрокатні заклади, музеї, заповідники, художні галереї (виставки), бібліотеки, клубні заклади, кінотеатри, цирку, парки культури та відпочинку. Дозвіллева діяльність реалізується також за локальним місцем проживання, в територіальній громаді, оздоровчих таборах, туристичних осередках. В свою чергу в новітніх умовах інформаційного суспільства та всеосяжного доступу до інтернет, не можемо не звернути увагу на тому, що у кіберпросторі відображаються всі основні сфери життєдіяльності суспільства, в тому числі і сфера дозвілля. Так, за допомогою мережі інтернет можна переглянути відеозапис театральної та циркової вистави, кінофільма, відвідати віртуальну екскурсію видатних музеїв світу (Лувр, Ермітаж, Королівський музей образотворчого мистецтва тощо) тощо. Тобто за допомогою інтернет користувач має можливість задовольнити інтелектуально-пізнавальні, рекреації, духовні, соціальні, мистецькі, творчі, розважальні, комунікативні, інформаційні потреби. Однак, що стосується фізичного розвитку, то інтернет негативно впливає на нього, оскільки користувач майже не здійснює фізичної активності під час користування кіберпростором. А надмірне користування інтернетом може вплинути на здоров'я (порушення зору, осанки тощо).

По-друге, можливість забезпечити різноманітні вподобання, що відповідають віку, статі, соціальному станові, соціальній ситуації розвитку тощо. Ця ознака (диференційованість) дозволяє врахувати якнайбільше специфічних особливостей дозвіллевої діяльності, що вможливує не тільки створення умов для реалізації потреб, які є актуальними в певний часовий проміжок, але й працювати на перспективу через актуалізацію потреб наступного рівня (задовольняючи потребу, формуємо наступну). Це забезпечить динаміку й дозволить уникнути стандартизації та штучної уніфікації в організації дозвіллевої діяльності соціальних суб'єктів інформаційної доби. Дійсно, за допомогою інтернет особистість має можливість найімовірнішого вибору, що не пов'язаний з економічною складовою, актуалізується в період економічної кризи, яка відбувається наразі в Україні.

По-третє, специфіка регламентації, що відбивається на якості функціонування (врегульованість). Ця якість відображає особливості управління та самоуправління у сфері дозвілля. Не завжди дозвіллева діяльність у сфері дозвілля може регулюватися тільки на законодавчому рівні, необхідні соціально-виховні механізми, які забезпечують демократичність, саморегульованість дозвіллевого простору. Це особливо актуально в умовах інформатизації дозвіллевого середовища, оскільки ступінь суб'єктності особи та груп стає більшою, що, з одного боку, сприяє самокерованості дозвілля, з іншого, стає фактором ризику та маніпулювання у цій сфері. Найяскравішим прикладом маніпулювання у інтернеті є так звані ігри «Синій кит», «Момо» тощо, які за рахунок

заякування через мережу доводять до самогубств.

По-четверте, можливість налагоджувати взаємодію, сполучати різні за напрямками та видами діяльності соціальні інститути, змінювати діяльність (інтегрованість). Ця ознака втілює взаємопов'язаність інституцій сфери дозвілля між собою, і з іншими соціальними сферами, а також характеризує змістовну наповненість інтеграційних процесів. В умовах інформаційної доби рівень інтегрованості може збільшуватися, оскільки багато залежить від комунікації в середині дозвіллевого простору та поза ним.

По-п'яте, культурна зумовленість: відповідно до логіки «від особливого до загального», сфера дозвілля існує в складі загального соціально-культурного середовища, тобто має глибокі зв'язки з просторовими й інституціональними його складовими. Це важливо в контексті дослідження сфери дозвілля в умовах розбудови інформаційного середовища, де взаємовплив закладів та установ різних соціальних сфер перебуває на найвищому рівні завдяки можливостям останнього.

Сфера дозвілля інтегрує різні види діяльності, але має особливі визначальні характеристики, що дозволяють її умовно відокремити від загального соціально-культурного простору. Сформованість сфери дозвілля виявляється за сукупністю ознак, а саме: наявність дозвіллевих потреб як чинника реалізації дозвіллевої діяльності; обґрунтованість функціонування спеціально створених установ, які дозволяють її здійснювати; участь соціальних суб'єктів в організації соціально позитивної діяльності у сфері дозвілля. Отже, сфера дозвілля – це складова загального соціально-культурного простору, що відображає актуальний стан дозвіллевих потреб, розмаїття видів та змістового наповнення дозвіллевої діяльності щодо їх задоволення у відповідній інфраструктурі; просторово-інституціональне середовище сфери дозвілля: специфічні заклади культури, туризму, мистецтва та безпосередньо не призначені для цього установи, де реалізуються потреби й здійснюється дозвіллева діяльність (заклади освіти, соціальної сфери, обслуговування, ЗМІ тощо). Сфера дозвілля має різні рівні реалізації (особистість, група, суспільство) й специфіку управління (наукова обґрунтованість, законодавче регулювання, кадровий та ресурсний потенціал, самоуправління), може бути локальною та відкритою, залежно від статусу та належності соціального суб'єкта до певної соціальної інституції.

Загалом оптимально організована сфера дозвілля має впливати на підвищення культури дозвілля, однак, в інформаційну добу проявляються тенденції (О.Бойко, І.Петрова, А.Рижанова та ін.), що безпосередньо впливають на реалізацію дозвіллевої діяльності соціальних суб'єктів.

По-перше, сфера дозвілля розширюється завдяки оновленню та трансформації такого структурного елемента, як інформаційне середовище, яке стає активно діючим осередком дозвілля (пізнавальна, ігрова, комунікативна діяльність). Хоча за обсягом інформаційне середовище всеосяжне, але в межах сфери дозвілля позначається як відносно відокремлений сегмент (електронні бібліотеки, навчальні портали, ігрові спільноти, соціальні мережі тощо). Отже, у сфері дозвілля розширюються й стираються межі взаємодії з іншими елементами соціально-культурного простору.

По-друге, виник новий засіб дозвіллевої діяльності, якого не було на попередніх етапах розвитку сфери дозвілля – Інтернет, що забезпечує потреби пізнання, підвищення обізнаності у сфері вільного часу, оперативного доступу до будь-якої інформації,

утворення нових спільнот. Доступ до різних джерел в одному засобі комунікації надає можливості миттєво отримати інформацію, опинитися в різних точках світу, знайти необхідне у віртуальному просторі. Інтерактивна взаємодія у вільний час через Інтернет і соціальні мережі дозволяє долучитися до віртуальних мандрівок, медіаторчості, додаткового навчання, комп'ютерних ігор та мистецтва. Саме завдяки цьому засобу почасти зникають чіткий розподіл робочого та вільного часу, попередні межі соціально-культурного середовища, актуалізується ціннісне підґрунтя, що є основою вільного вибору дозвіллевої діяльності.

По-третє, існує стійка тенденція віртуалізації дозвілля, зокрема під її дією опиняється ціннісна сфера життєдіяльності людини. Автономна та інтерактивна віртуальна реальність відображає реальну дійсність, а комп'ютерні технології утворюють нове середовище існування людини, що трансформує інші сфери її існування: комунікація, освіта, соціальна взаємодія. «Людина інформаційна» більшу частину життя проводить у віртуальному середовищі, штучно створеному світі, який надає максимум можливостей при мінімумі витрачених зусиль. Виникає потреба в нових цінностях, спеціально адаптованих для функціонування у віртуальній реальності. Змінюється ціннісна основа та відбувається трансформація «морально застарілих» цінностей, що не можуть існувати у динамічному дозвіллево-віртуальному середовищі. Певні соціальні прошарки намагаються бігти від реальності, проблем, тривог, втомленості у вигаданий світ, де увага поглинається віртуальними переживаннями у дозвіллі. В цьому сенсі, віртуальне дозвілля є певним острівком безпеки, де індивід почуватися комфортно, безпечно, вільно, однак, існує загроза аксіологічного знедуховлення.

По-четверте, зміна дозвіллевих потреб соціальних суб'єктів зумовлює те, що віртуальна та реальна можливості вийти за межі звичайного соціального простору і взаємодіяти з однодумцями в глобальному віртуальному просторі створюють умови для долучення до культуротворчих процесів через дозвіллеву діяльність. Швидкість і дистанція передання інформації дозволяє інтенсифікувати культурні зв'язки, зокрема через дозвілля, розширити можливості дозвіллевої діяльності та підвищити її оперативність завдяки доступу до віртуальних бібліотек, екскурсій, музеїв тощо.

По-п'яте, поступово трансформуються види та форми дозвіллевої діяльності, що викликано об'єктивними умовами інформатизації та ціннісної переорієнтації сучасної людини як соціального суб'єкта нової доби: деякі види дозвіллевої діяльності стають непопулярними і непоширеними (технічна творчість, художні і народні промисли), інші зазнають істотних змін за своїм змістом (дискотека, читання). Крім того, виникають абсолютно нові види діяльності, які не існували раніше в практиці проведення дозвілля (ведення блогів, відеоощоденників, графіті та ін.). Це є наслідком розширення дозвіллевого простору, створення нових стратегій дозвіллевої діяльності, зокрема віртуальної, близької до екстремальної, коли відчуття свободи стає всеосяжним, долаються авторитети та перешкоди, виникає відчуття безмежності власних можливостей.

По-шосте, нові елементи та характеристики дозвіллевої діяльності соціальних суб'єктів накладаються на ті тенденції, які виникли на попередніх етапах розвитку сфери дозвілля, а саме: масовізація, споживацтво, комерціалізація, й посилюються в умовах інтенсифікації комунікативних процесів. Тобто

споживається й тиражується те, що вже створено, можливість творення власними зусиллями знижується, що негативно впливає на прояви суб'єктності особистості, розвиток творчих здібностей.

По-сьоме, поряд з новими можливостями виникають ризики сфери дозвілля та дозвіллевої діяльності в інформаційному суспільстві: інформаційна нерівність, маніпулювання свідомістю, комп'ютерна й ігрова залежності і, як наслідок, споживацтво в соціальній життєдіяльності, знедуховлення, що спричиняють соціальну безвідповідальність, нігілізм, пасивність. Основним чинником ризиків є перевага стихійних ситуативних процесів у віртуальному просторі, які латентно впливають на процеси соціального функціонування суб'єктів соціуму.

Висновки. Зважаючи на зазначене вище, необхідно наголосити, що дозвілля визначається як історичне та соціально-культурне явище, яке ґрунтується на задоволенні дозвіллевих потреб у відповідній діяльності соціальних суб'єктів у вільний час у спеці-

ально створеному просторово-інституціональному середовищі. В свою чергу, сфера дозвілля потерпає від трансформації під впливом становлення культури інформаційної цивілізації та набуває характерних ознак. На основі вивчення особливостей сфери дозвілля та особливостей становлення культури інформаційного суспільства визначено тенденції, які безпосередньо впливають на реалізацію дозвіллевої діяльності соціальних суб'єктів в умовах інформаційної цивілізації.

Подальшого вивчення потребують технології гармонізації сфери дозвілля соціальних суб'єктів які забезпечать подолання розмежування та споживацтва, розвиток самоактивності, посилення духовних напрямів усупереч споживацьким формам дозвілля в інформаційному суспільстві, збереження традиційних національних видів і форм дозвіллевої діяльності, введення нових віртуальних форм, що дозволять адаптуватися до нових умов соціального середовища, інтегруватися та виявити творчість у ньому.

Список використаної літератури

Азарова Р. Н. *Социально-педагогическая организация досуга учащейся молодежи* : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.05 / Р.Н.Азарова. М., 2005. 373 с.

Бойко О. П. *Культура дозвілля в суспільстві ризику: монографія*. Суми: УАБС НБУ, 2011. 285 с.

Петрова І.В. *Дозвілля у теоретичних рефлексіях*: монографія. Київ: НАКККиМ, 2012. 296 с.

Про культуру [Електронний ресурс]: *Закон України від 14 груд. 2010 р. № 2778* : станом на 28.12.2014 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>. (дата звернення: 10.02.2019).

References

Azarova, R.N. (2005). *Sotsyalno-pedahohyeheskaia orhanyzatsyia dosuha uchasheisia molodezhy* [Social-pedagogical organisation of leisure of the student youth]. M.Sholokhov Moscow State Pedagogical Open Univesity, Moscow. [in Russian].

Boiko, O.P. (2011). *Kultura dozvillia v suspilstvi ryzyku* [Culture in the Society of Risk]. Sumy: UABS NBU. [in Ukrainian].

Petrova, I.V. (2012). *Dozvillia u teoretychnykh refleksiakh* [Leisure in theoretical reflections]. Kyiv: NAKKKiM. [in Ukrainian].

Pro kulturu: *Zakon Ukrainy vid 14 hrud. 2010 r. № 2778*: stanom na 28.12.2014 [On Culture. Law of Ukraine by 14.12.2010]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (last accessed: 10.02.2019). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.04.2019 р.

Стаття прийнята до друку 20.04.2019 р.

Максимовская Наталья

доктор педагогических наук, доцент

кафедра социальной педагогики

Харьковская государственная академия культуры

г.Харьков, Украина

Вегерина Анастасия

кандидат педагогических наук, старший преподаватель

кафедра социальной педагогики

Харьковская государственная академия культуры

г.Харьков, Украина

ТРАНСФОРМАЦИЯ СФЕРЫ ДОСУГА В УСЛОВИЯХ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА: СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Аннотация. Становление культуры информационного общества повлияло на переструктурирование системы социальных связей, что в общекультурном контексте влияет на модели социального становления социальных субъектов, в том числе в сфере досуга. Поэтому, возникает необходимость в исследовании, цель которого будет - выделение социально-педагогического аспекта трансформации сферы досуга под влиянием становления культуры информационной цивилизации. Для реализации цели исследования целесообразно использовать такие методы: теоретические – анализ, обобщение и систематизация. Анализ современных исследований дает возможность определить «досуг» как историческое и социально-культурное явление, которое основывается на удовлетворении досуговых потребностей в соответствующей деятельности социальных субъектов в свободное время в специально созданном пространственно-институциональной среде. На сегодня сфера досуга страдает трансформации под влиянием становления культуры информационной цивилизации и приобретает характерных признаков. На основе изучения особенностей сферы досуга и особенностей становления культуры информационного общества определены тенденции, которые непосредственно влияют на реализацию досуговой деятельности социальных субъектов в условиях информационной цивилизации.

Ключевые слова: досуг; сфера досуга; информационное общество; условия информационного общества; трансформация сферы досуга.

Maksimovska Natalia

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Social Pedagogy
Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Ukraine

Veherina Anastasia

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer
Department of Social Pedagogy
Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Ukraine

TRANSFORMATION OF SPHERE OF ENTERTAINMENT IN CONDITIONS OF INFORMATION SOCIETY: SOCIAL-PEDAGOGICAL ASPECTS

Abstract. Culture changes, taking place under the influence of the transition to the information society, cause a transformation of the economic, political, cultural and other areas. Establishing the culture of the informational epoch has affected the restructuring of the social relations system, which in the general cultural context affects the social formation of social actors, in particular in the field of leisure. Therefore, there is a necessity to research socio-pedagogical aspect of the leisure sphere transformation under the influence formation of the information society culture. To reach the research goals, it's advisable to use the following methods: theoretical – analysis, generalisation and systematisation, which revealed the social and educational aspects field of leisure transformation under conditions of an information society. Analysis of current research makes it possible to determine the «leisure» as a historical and socio-cultural phenomenon, based on meeting the recreational needs of the relevant activities of social actors in their spare time in a specially created space-institutional environment. Today the leisure sector is being transformed under the influence of a culture information civilization and obtains the special features (ability to meet the needs of leisure activities of social actors, the ability to provide a variety of individual preferences according to the age, sex, social status, social situation of others; regulation leisure areas; integration and cultural predilection). On the basis of features leisure areas and features of a culture of information society defined trend (expansion of entertainment with the renewal and transformation of the information environment, which is the focus of active leisure, the internet is a means of entertainment, there is virtualisation leisure; leisure needs of social subjects beyond ordinary social space and acquire characteristics of globalization; transformation of forms and kinds of leisure; new elements appear and the characteristics and leisure activities; the emergence of the leisure risks), which directly affect the implementation of leisure activities of social actors in information civilization.

Key words: leisure; leisure area; information society; conditions of the information society; transformation of the leisure area.